

DE FAMILIENAAM WOOLS

ms "Johan van Olderbarnvelt"

Gebouwd in 1930 bij de Ned. Scheepbouw Mij. te Amsterdam-Akademie.
185 x 22 x 8,5 meter. Tonnage: 19428. 2 x 10 cil. diesel 14000 pk Sulzer.
Verbouwd in 1951 bij de Amsterdamsche Groothandel Mij. en ingezet als emigratieschip
naar Australië en Nieuw-Zeeland.
In 1963 verkocht aan Shipping Investment Co in Groot-Brittannië en werd omgedoopt
tot ms "Lakonia".
Op 23-12-1963 in brand geraakt tijdens de reis van Southampton naar Madere,
op 29-12-1963 is het uitgerande wrak tijdens de steepreis op 250 mij ten westen
van Gibraltar gevonden.

DE FAMILIENAAM “WOOLS”

Ongeveer 20 jaar geleden ben ik begonnen met stamboomonderzoek naar mijn moeders familienaam Wools die, naarmate dit vorderde, uitkwam in Vaassen en nog verder terug (± 1700) in Terwolde.

Waar velen lang dachten dat de naam afkomstig is uit Engeland heb ik, omdat de familie van Bartus en Teunis in Terwolde en Twello woonden en werkzaam waren als daghuurder en boerenknecht, altijd gezocht naar een boerderij met deze naam maar heb dat nooit kunnen vinden hetgeen bevestigd wordt door het Gemeentearchief Voorst. Enige tijd geleden vond ik meer informatie over het Woolse Land en heb dit voorgelegd aan de archivaris van de gemeente Voorst.

Mogelijk heeft de familienaam Wools iets met het *Woolse Land* te maken (maar wat was er eerder, de veldnaam of de familienaam?).** Een boerderij met de naam Wools o.i.d. is niet bekend.

Omdat de familienaam Wools in de omgeving van Terwolde en Twello voorkwam/voorkomt, zou ik inderdaad geneigd zijn te denken dat de naam verwant is aan Terwolde.

(*conclusie Annemarie Geerts archivaris gemeente Voorst*)

** De familienaam Wools is pas in 1812 aangenomen.

Het ontstaan van de familienaam “WOOLS “.

Waar is de naam Wools van afkomstig?

De naam komt van het dorp **Terwolde** (in 1579 werd nog geschreven over”het Kerspel Woelde”). **Wold** duidt op een bosnaam. Het appellatief wold was een kwalificatie voor een dichte begroeiing op een laag terrein, een moerasbos, een dichtbegroeide, zompige wildernis. De nederzetting werd genoemd naar het nabij gelegen wold. De samenstelling met het voorzetsel Ter- is van latere datum. Gebieden en stukken grond die bij de nederzetting lagen, kregen dan ook de namen Woldermark, Woldermeente en Woldse veld.

(bron: Dirk Otten. *Veldnamen in Voorst: Geschiedenis, naamsverklaring en atlas.*)

In de overlijdensboeken van Terwolde en Twello vond ik be- en verschrijvingen van het Woldse veld dat door de schrijfkunst der toenmalige wetsdienaars dan ook Wol(d)(t)se-, Wooldse-, Wootse- en het Woolse veld en uiteindelijk het Terwoldse Veld is gaan heten.

Enkele voorbeelden zijn:

*1721/21 jan. Overlijdet Jan Aalberts Couckouck aan 't Woolse Velt
't schepel rogge 0-19-0
grafmaken 0- 8-0
1- 7-0*

1725/25-03 Harman Henrix aan het Wolse Velt

1766/22-07 K v Gerrit Everds aant Wooldseveld

*1789/2 apr. Overleden Herman Teunis Wools op den Peperkoek. Nagelaten
kinders. Begraven 7 dito. (1810 den 25 oct.hiervan een extract gegeven.
(De Peperkoek was een boerderij ten westen van het toenmalige Woolse Veld).*

*1806/19-01 Berend Jansen in het bakhuis op het Terwoldseveld 41j,
verdronken*

Er stond ook een kleine Veluwse boerderij de Hofstede (Zeedijk 4, Nijbroek), met ruim een halve hectare land, die in de protocollen van 1790 en 1826 werd genoemd en in 1737 al werd genoteerd als:”de katerstede *de Hofstede* aan de Woolse Wetering “.

Ook namen van aangetrouwden bij de familie hadden te maken met boerderijnamen uit deze omgeving zoals Hofstee, Hurenkamp, Boerkamp, Uiterweerd en van de Pol.
(bron: Dirk Otten. boek boerderijnamen in Voorst)

In 1749 is er een (Veluwse) telling geweest van huizen en bewoners, om het verschuldigde haardstedengeld te bepalen. Teunis Barts woonde toen met zijn vrouw in boerderij De Hoeven.(“ het erve De Hoeven met huis, hof, boomgaard, wei-en zaailand”). Er is nog steeds een boerderij met die naam (Hoevenallee 4 Terwolde).

In de kadastrale atlas Gelderland 1832 betreffende Nijbroek staat een Teunis Wools uit Twello genoemd. Hij was de eigenaar van een boerderij met omliggend land,kadastraal Nijbroek H 495 t/m 501 aan de Hoevenallee, groot 3 hoeven (1 hoeve =16 morgen =13,8 ha) is totaal 42 ha. De boerderij is in 1849 geveild en had toen nog slechts 5.1 ha grond.
(bron: Gemeentearchief Voorst)

van z'n Jan. Antony Barths j. m. soon Barthus Henrics te Wezup
Berendina Herms en j. d. van Herman Berends
oude Colmschate

In de R K statie van Duistervoorde huwt den 25 januari 1747 Antony Barths j.m. soon Barthus Henrics te Wezup en Berendina Herms j.d. van Herman Berends onder Colmschate. Zij krijgen o.a. de zonen Hermannus- Jan- en Engbert (Teunisz) en vestigen zich in Terwolde en Twello.

N° 94 Op heden den vijftien den Augustus Achtienhonderd
negen en twintig des voormiddags ten negen Uren, Compareerde voor
Ons Mr Philip Pelgrin Everds Burgemeester der
gemeente Rotterd. in de Provincie Gelderland, Ambtenaar van den
Burgeropzeken Raad
Arnoltus Wytten, nabuur
oud drie en dertig jaren Landbouwer
en Albert Mulder, nabuur
oud twee en veertig jaren karmazijn
wonnende te eerste te Twello en te tweede te Terwolde
welke ons hebben verklaard, dat Jan Teunis Wools
gebooren te Terwolde in dier gemeente Landbouwer,
medumenaar van Maria Roelofs, zoon van
Teunis Bartus en Berendina Harms, op den
veertigden deser des namiddags ten vier uren,
in het huis letter D. N° 5 te Twello
in den ouderdom van acht en zeventig jaren
is overleden
Waarvan wy deze acte hebben opgemaakt, daer na voorlezing door
ons, en de declaranten, is ondertekend.
A. Wytten
A. Mulder
P. Pelgrin

Overlijdensakte van Jan van Teunis geb. 24-02-1751 overl. 14-08-1829 hij woonde in Rot D nr. 5 in Twello

Vanaf ca. 1860 is het in de meeste gevallen mogelijk oude adresaanduidingen te vertalen naar huidige adressen. Van de periode ervoor is dat helaas niet meer mogelijk. De Wools families woonden begin 1800 ergens in de rotten D en E van Terwolde en waar die precies lagen is dus niet meer te achterhalen.

den 13 Septbr
Johannes Barths f. m. sohn van Barthelt Hen-
ricks onder Wezup, dog nu de bruidegom wonagtig
zijnde onder Twello en
Willemina Wichers f. d. van Wicher Willems
onder Twello.

In de R K statie van Duistervoorde huwt den 13 septembris 1747 Johannes Barths j.m. sohn van Barthelt Henricks onder Wezup dog nu de bruidegom wonagtig zijnde onder Twello en Willemina Wichers j.d. van Wicher Willems onder Twello. Zij krijgen o.a. de zonen Everhardus (Evert janszn) en Joannes (Jan janszn) en vestigen zich in Vaassen en Epe.

16. II. 1820
Heden den zeventienden Januarij achtienhonderd en twintig
des voormiddags om elven uren, compareerden voor ons Schout des Ambts Epe, Pro-
vincie Gelderland, Ambtenaar van den Burgerlijken Staat en het mede ondergeteekende Lid van den
Gemeenteraad; Hendrik Jansz Pykhuyzen, daghuurder
oud seventien jaren en Erbeni Jansz, daghuurder
oud acht en twintig jaren, beide wonende in deze Gemeente, Naburen van de over-
ledene, dewelke ons verklaarden dat alhier op den zeventiensten dezes jaars
16. Januarij om elven uren in het huis No. 115 overleden is
Evert Jansz Wools Meduarensz, van Hiltropenland
daghuurder
geboren te Vaassen gewoond hebbende te Vaassen
oud negen en twintig jaren van Jannet Wools en Willemi
na Wiggers beide overleden
Waarvan wij deze acte hebben opgemaakt, welke door ons na voorlezing is geteekend. met en
beide de compareerenden
hooftkuyzen
A. Louis A. overste Woolst

Evert Jans geb.06-05-1744 in Vaassen, overleden 16-01-1820 in Vaassen

19
1812

Voor ons Maire der Gemeente van Vaassen
Canton Vaassen Arrondissement Arnhem
Departement van den Boven-Yssel,
is op heden den 16 Augustus verschenen

Evert Jans
en heeft verklaard aannemen voor Geslachtsnaam den naam van

Wools

Toen in 1811 bij de invoering van de burgerlijke stand een ieder verplicht was een familienaam aan te nemen, en niet meer genoemd mocht worden naar zijn vaders naam, heeft Evert Jans (als oudste mannelijke nakomeling van de Bartus-familie) in 1812 te Vaassen de geslachtsnaam Wools aangenomen, waarschijnlijk.... genoemd naar het Terwoldse (Woolse) grondgebied waar zijn grootvader en familie hebben gewoond en gewerkt.

De secties A t/m J van de kadastrale gemeente Nijbroek, ingetekend op de kaart van Kuijk (1843)

In de kadastrale atlas van 1832 betreffende Nijbroek staat ene Teunis Wools, eigenaar van een boerderij met omliggend land (kadastraal Nijbroek H 495 t/m 501).

Nijbroek sectie D.

Sectiegedeelte waarvan de Terwoldse (woolse) wetering de westgrens is, ten noorden en oosten de grens met Welsum (gem. Olst) en ten zuiden de Heegsestraat.

In deze sectie bevond zich het "Woolse Land"

1,16 Hartskamp; 17/8 Reuvekamp; 46-48 Koeland; 47 Weikoeland; 48 Grote Koeland;
 54bis Veense Morgen; 55 Korte Kampje; 60 Nijbroekerkampje; 70/1 Schelenoord; 72 Maarje;
 75 Driemorgen; 76/8 Roggenkamp; 81-83 Woolse Land; 83 Mosterland; 87/8 Stikmate;
 89 Achterste Woolse Land; 90 Voorste Woolse Land; 91 Magere Land; 92 Achterste Weitenkamp;
 93 Pikkersland; 94 Voorste Weitenkamp; 98 Strieakker; 99 Strieweide; 128 Hoorntje;
 134 Hoge Weide; 135 Hoge Weidenbos.

Bij de invoering van het kadaster in 1832 wordt officieel Het Woolse Land, Achterste- en Voorste Woolse land genoemd. (nr.81-83-89-90)

De familienaam Wools hoeft niet specifiek in verband gebracht te worden met het gebied in de buurt van het Woolse land, maar met het hele Terwoldse (Woolse) grondgebied.

Nieuwsgierig geworden zijn mijn vrouw Heleen en ik naar Terwolde getogen om te zien wat er van het toenmalige Woolse Land nog te vinden is.

We troffen er drie wandelaars aan die we om inlichtingen vroegen over de omgeving. Nou, de juiste mensen op de juiste plek. Het waren de huidige bewoners van de boerderij “Het Brandsklooster “.

Zijn familie was in vroeger tijd eigenaar geweest van het Woolse Land, maar door de ruilverkaveling was alles aaneen getrokken en niet meer als zodanig te herkennen.

“Ga hier maar tussen de boerderijen Grote- en Kleine Beurse door, over de wetering dan naar rechts, zandpad volgen tot aan de brug zonder leuning, daar het land op en je staat op het vroeger genoemd ” Woolse Land”.

*zandpad volgen tot aan
de brug zonder leuning*

*over de brug en je staat
op het Woolse Land*

Als je dan op die plek staat doet het je toch wel iets. Hier, in deze omgeving, zal het dus zijn waar onze voorouders hun carrière als dagloner, daghuurder en landman zijn begonnen. Hardwerkende mensen die daar de basis gelegd hebben voor hetgeen wij nu zijn, van o.a.:

”onkundig in het schrijven” tot ”hoofd ener school”
”bruidegom geassisteerd door 3 veldwachters” tot ”brigadier van politie”
”bewoner v.d. strafkolonie in Ommerschans” tot ”advokaat”
”KNIL-ridder der 4^e klasse van de Mil.Willemsorde” tot ”kolonel der Kon. Landmacht”

Maar ook erg emotioneel wetende dat op 9 april 1995 onze dochter op bijna dezelfde plek tijdens het uitoefenen van haar geliefde parachutesport is verongelukt.

HET BEGIN VAN ONZE STAMBOOM WOOLS

Bartus Hendrickx, ook bekend als Bartelt Hendriks (zoon van Hendrick ? en NN), gedoopt omstr. 1690. Hij trouwt NN.

Kinderen van Bartus Hendrickx (kind 1)

1. **Jan van Bartus**, ook bekend als Joannes Baerts, Bertens of Bartens, gedoopt omstr. 1715, overleden in Vaassen. (Bruidegom is afkomstig van Wezup, doch nu woonachtig te Twello, bruid afkomstig van Twello). Getrouwd 13-09-1743 (NH) in Twello 06-10-1743 (RK) in Duistervoorde, **Willemina Wiegers**, ook bekend als Wiggers (dochter van Wiechert Willemsen en Evertien Gerrets), gedoopt 05-04-1718 in Duistervoorde, overleden 13-10-1783 in Vaassen, begraven 14-10-1783 in Vaassen.

Kinderen van Bartus Hendrickx (kind 2)

2. **Teunis van Bartus**, ook bekend als Thunis Bats Bartusz, gedoopt omstr. 1720, overleden 16-11-1790 in Twello, begraven 22-11-1790 in Twello. (bruidegom afkomstig van Wezup). Getrouwd 25-01-1747 (NH) in Twello 14-02-1747 (RK) in Duistervoorde, **Berendina Harms**, geboortenaam Bernardina, ook genoemd Berendijn, (dochter van Hermen Berends en Willemina Lucassen), gedoopt 04-07-1722 in Duistervoorde, overleden 27-07-1785 in Twello, begraven 01-07-1785 in Twello

Kinderen van Jan van Bartus en Willemina Wiegers (kind 1 tweede generatie)

1 **Everardus (Jans) Wools.**, roepnaam Evert, gedoopt 06-05-1744 in Vaassen, beroep dagloner, overleden 16-01-1820 in Epe. EvertJans (zoon van Jan van Bartus) neemt 16 Augustus 1812 in Vaassen de naam "Wools" aan. Getrouwd 30-06-1764 (NH) 15-07-1764 (RK) in Vaassen, **Hilletje Everts**, ook bekend als Heiltje en Hillijen Jansen, geboren 13-01-1737 in Terwolde(dochter van Evert Willems en Stijntjen Gerrits), beroep zonder, overleden 12-04-1806 in Epe, begraven 16-04-1806 in Vaassen.

2 **Joannes (Jans) Wools.** roepnaam Jan, ook bekend als Jannes Wools, gedoopt 09-11-1745 in Vaassen, beroep landman, overleden 23-08-1805 in Epe, begraven 27-08-1805 in Vaassen. Getrouwd 01-04-1780 (NH) 23-04-1780 (RK) in Terwolde, **Joanna (Jan's) Hullekers**, ook bekend als Janna Hulkers (dochter van Jan Jansen Hullekers en Maria Kranenkamp),gedoopt 25-04-1751(RK) in Diepenveen, beroep dagloonster, overleden 23-04-1829 in Epe.

3 **Maria (Jans)Wools**, gedoopt 06-01-1749 in Vaassen, overleden 07-01-1749 in Vaassen.

4 **Maria (Jans) Wools**, gedoopt 09-11-1750 in Vaassen, overleden 01-01-1824 in Diepenveen. Getrouwd 06-10-1775 (NH), 29-10-1775 (RK) **Jan Nijenhuis**, gedoopt 31-01-1748 in Vaassen, beroep klompenmaker, (zoon van Hermen Jans(en) en Steeventjen Jans)

5 **Gertrudis (Jans)**, ook bekend als Geertrui, roepnaam Geertje, gedoopt 05-04-1754 in Vaassen. Getrouwd 19-11-1779 (NH), 12-12-1779 (RK) in Vaassen, **Wilhelmus Moelman**, ook bekend als Meuleman, roepnaam Willem (zoon van Hendrick Moelman en Megteld Willems), gedoopt 05-07-1751 in Vaassen, overleden 20-04-1793 in Vaassen, begraven 24-04-1793 in Vaassen.

6 **Baertjen (Jans)**, roepnaam Bartha, ook bekend als Betje Jans, gedoopt 06-11-1757 in Vaassen. (1) Getrouwd 14-02-1777 (NH) 02-03-1777 (RK) in Epe, **Gijsbert Floor** (zoon van Floor Gijsberts en Anna Jans), gedoopt 17-10-1751 in Epe, overleden 15-12-1780 in Epe, begraven 21-12-1780 in Epe. (2) Getrouwd 15-06-1781 (NH) 01-07-1781 (RK) in Epe, **Hendrik Jansen** (zoon van Jan Gerrits en Joanna Hendrickx), gedoopt 25-06-1756 in Epe.

Kinderen van Teunis van Bartus en Berendina Harms(kind 2 tweede generatie)

1 **Hermannus (van Teunis) Wools**, geboorte naam Hermen, roepnaam Harm of Harmen, gedoopt 22-10-1747 in Twello gem Voorst, beroep landman, overleden 02-04-1789 in Voorst op den Peperhoek, begraven 07-04-1789 in Voorst. Getrouwd 30-01-1778 (NH) 22-02-1778 (RK) in Duistervoorde, **Alberdina (Teunissen) van de Pol** (dochter van Thönis Berenz (van de Pol) en Mechtildis Garriz), gedoopt 07-12-1752 in Twello, beroep dienstmeid, overleden 25-08-1788 in Twello, begraven 29-08-1788 in Twello.

2 **Joannes (van Teunis)Wools**, roepnaam Jan, gedoopt 24-02-1751 in Terwolde gem. Voorst, beroep dagloner, overleden 14-08-1829 in Voorst. Getrouwd 26-08-1780 (NH) in Terwolde 10-09-1780 (RK) in Duistervoorde, **Maria Roelofs** (dochter van Roelof Goosens en Joanna Willems), gedoopt 21-11-1742 in Twello, beroep zonder, overleden 21-02-1820 in Voorst.

3 **Berendina (van Teunis) Wools**, gedoopt 23-04-1753 in Duistervoorde, overleden 14-07-1812 in Deventer, beroep Baker. Getrouwd 03-04-1789 (NH) in Terwolde 26-04-1789 (RK) in Deventer, **Johannes Franciscus Rommelzij**, (zoon van Henricus Rompelsheim en Johanna Beerends), gedoopt 27-12-1753 in Deventer, beroep kleermaker.

- 4 **Lambertus (van Teunis) Wools**, gedoopt 20-06-1755 in Duistervoorde, overleden 23-03-1770 in Twello, begraven 29-03-1770 in Twello.

- 5 **Wilhelmina (van Teunis) Wools**,gedoopt 18-01-1757 in Duistervoorde, overleden 25-09-1794 in Twello,begraven 26-09-1794 in Twello, beroep werkster op "Vicarijen de Hofsteede"ongethuwd.

- 6 **Albertus (van Teunis) Wools**, gedoopt 12-01-1759 (RK) in Duistervoorde, beroep slepersbaas. Hij trouwt **Anna Maria Terbag**, gedoopt omstr. 1766)

- 7 **Gerrit (van Teunis)Wools**, gedoopt omstr.1760 in Twello gem Voorst, beroep landman, overleden 28-09-1806 in Terwolde op Wellinkhof, begraven 02-10-1806 in Voorst. Getrouwd 24-01-1784 (NH) 13-02-1784 (RK) in Duistervoorde, **Maria Rietman** (dochter van Hendrik Rietman en Johanna Willems), gedoopt 12-09-1759 in Colmschate gem. Diepenveen, beroep landvrouw-doende boerenwerk, overleden 19-06-1844 ten huize van haar zoon Lambertus Wools in Twello gem. Voorst.

- 8 **Engbert (van Teunis)Wools**, ook bekend als Engelbertus of Egbert, gedoopt 01-06-1763 in Duistervoorde, beroep landbouwer, overleden 14-03-1801 in Twello, begraven 20-03-1801 in Twello. Getrouwd 03-04-1789 (NH) inTerwolde 27-04-1789 (RK)in Duistervoorde, **Berendina Boeijink**,(dochter van Harmen Boeijink en Johanna Diks), gedoopt 23-01-1768 in Twello, beroep boerendienstmeid,overleden 20-07-1841 in Voorst.

- 9 **Maria (van Teunis) Wools**, gedoopt 12-10-1766 in Duistervoorde, overleden 05-08-1813 in Amsterdam, beroep winkelierster. Zij trouwt **Pieter Frans Kessler**, ook bekend als Kesselaar beroep schoenmakersknecht.

Harry Huntink
Hofstraat 115
7001 JD Doetinchem
hhuntink@stamboom-wools.nl

Niets uit deze bundel mag worden gecopieërd of verspreid zonder mijn toestemming of van onderstaande personen of archieven.

Bronnen: Eigen onderzoek in archieven

Boerderijnamen in Voorst/Dirk Otten

Veldnamen in Voorst/Dirk Otten

Gemeentearchief Voorst

DTB boeken Gelders Archief

Vereniging Veluwse Geslachten

Doetinchem april 2011